

„Праця“

Український просвітний тижневик
в Бразилії
виходить в Прудентополі кожного
Четверга.

**Передплата
в Бразилії:**

Річно 8\$000,	піврічно 5\$000.
Для Галичини річно	10 корон.
Для України	5 рублів.
Для Півн. Америки	2.50 дол.
Для Канади	2.50 дол.
Для Аргентини	6 пез.

ПРАЦЯ

„PRACIA“

Jornal semanal para os
Ucranios no Brazil.
Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras

Дроби оголошень по 100рс від
слова. Більші по 200рс. За спе-
ціальне оголошення платити вь агорі.

PRACIA
Prudentopolis
Paraná - Brazil

ВИДАВЦІ: Видавничі спілка

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руське ми серце і віра руська“ — З гус. пс. Маркияна Шапкевича

Ми України до скопу
В нас є сила Коханів!

Одинока Українська Часопись у Бразилії.

Не розлучать нас ні море,
Ні лежі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Предмет торгівлі.

Східна Галичина є віддавна предметом всякого рода торгів, переговорів, трактатів. Хто вже не торгував цею країною? Торгувала нею Польща й Литва за часів Казимира й Любарта. Торгували нею Польща й Угорщина за часів угорського короля Людовика й польської королевої Ядвіги. Торгували нею Росія й Австрія за часів цариці Катерини й цїсаревї Марії Тереси. Торгували нею підчас віденського конгресу в 1815 р. Опісля за часів австрійського пановання торгували нею віденський центральний уряд з польськими можновладцями. Підчас останньої світової війни торгувала Східною Галичиною Антанта з Росією, Росія з шпехноляками, Німеччина й Австрія з Поляками, Україна з Австрією, Польща з Антантою. Ті всі торги ще не закінчили ся і не видно їм кінця.

Всі ті торги, переговори, договори, трактати получені були завжди з кривавими війнами, наїздами, окупаціями. Змінялися субєкти контрагентів і завойовників властителей і посідачів. Виставлювали они ріжного рода титули для умотивованя й оправданя правних претенсій на посідання і власність предмету торгів і контрактів. Тих титулів є безкопечна скількість, а найважніші з них ось які: Завоювання оружною силою, проляна еров, спадщина і наслідство, історичне право засідання, стратегічні згляди, економічний інтерес, національне зєднання, культурне піднесення, куль-

руські воевідства, Галичина й Людомерія, Східна Галичина, Східна Малопольща, Прикарпатська Русь Західна область і т. д. Також населення ріжно називають ся: Русини, Рутенен, Русскі, Червонороси, Малороси, Українці.

Ріжні були титули предмету торгу й захватів, ріжні назви надавано після вподоби цьому предметові, ріжні були торговці й завойовники, та постійним все лишав ся і лишить ся сам предмет торгу, а саме українська територія, і населене. Ні зміна контрагентів і посідачів, ні ніякі титули претенсій, ні зміна назви краю і населення не змінила і не змінить цього фактичного стану.

Всі ріжні зміни посідачів завойовників, титулів і назв без сумніву болючо давалися відчувати для культурного стану краю і його населення. Бути предметом торгу, як якасі річ, є для великого краю і живого культурного народа положенням вельми некорисним і обидливим.

На протязі історії населення Східної Галичини все протестувало й протестус проти цього, щоби ним торговано. Тому то це населення з такою невисказаною радістю повитало послання президента Вільсона про те, що від тепер не вільно буде вже оружною силою завойовувати країв, що не вільно буде краями і народами торгувати як мертвими річами й худобою, що не можна буде краями і народами гратися, як ігровими фігурками, що про судьбу народа й краю може й мусить рішати лише свободна воля населення.

Ні один культурний народ на

тами чужої волі — не звичайне насилля.

„Вперед“

Провізоричний статут для Східної Галичини.

Рада панів партійних клубів польського сойму займала ся на своїм останнім засіданню справою Східної Галичини. За кореспонденціями з Варшави „Gazet-и Lwow-sk-oi“ і „Gazet-и Wieszorn-oi“ подаємо кілька подробиць з дискусії, яка розвинулася над цею справою:

Премієр Падеревські сказав що першу відомість про статут для Східної Галичини одержав від генерала Розвадовского. Дістав він також звіти від Володислава Грабского і Патка, в яких ті польські делегати на мирову конференцію дораджують оглядне поведення й вказують на існування трох евентуаленостей:

- 1) можливість підписання трактату;
- 2) старання о узискання поправок;
- 3) відмова підпису.

Поправки малиби йти в тому дусі, що Польща не одержалаби мандату адміністрування Східною Галичиною, але вона повинна би бути складовою частиною Польщі на 25 літ; військо утворене з місцевої людности не служилоби лише для оборони національної території; вкінці земельні справи не повинні залежати від самої Східної Галичини.

Премієр Падеревські заявив далі, що не може предложити конвентови оригінального статута, бо передав його начальникови держави. Він запевняє також конвент, що його заграничні приятелі не радять йому уступати зі становища президента міністрів, бо є ще можливість користиних змін. Далі повідомив премієр Падеревські, що польський уряд безуспішно не згодиться на зміст статуту. Вкінці заявив премієр, що положення є грізне, одначе не розпучливе.

Після цього заговорив посол Домбські і сказав, що він одержав в приватній дорозі текст статута, з якого відчитає він найважніші місця. Після згаданого тексту західна границя Східної Галичини мала би йти від Цішанова до Ліска на 10 кілометрів на схід від Сяну. Перемишль оставби при Польщі. Губернатор мавби право іменувати урядників. При варшавському уряді утворе-

меліораційних законів ухвалених через варшавський, сойм. Земельні права й усі справи переказані соймови через варшавський сойм. Галицький сойм має вибирати ся на підставі загального, рівного, безпосереднього, тайного й пропорціонального голосування. Голосувати мають також жінки. Сойм має складатися з одної палати і маєть ся вибирати що пять літ. Східна Галичина висилас також послів до варшавського сойму. Посли мають бути вибрані безпосередньо на підставі обовязуючої виборчої ординації. Галицький сойм усталив свою східну границю, при чім частина Буковини припадає до Східної Галичини установить комісія зложена з 6 членів, з яких п'ятьох членів іменує антанта, одного Польща. Комісія ця збереть ся для розмеження східної території в 15 днів після правосильности трактату. Депізія має запастись більшістю голосів. Польща приймає на себе обовязок виконання трактату під контролею Союзу Народів. Після 25 літ Рада Союзу Народів буде мати право ревізії або зміни статуту. Греко-католицький обряд має мати ті самі права що і римо-католицький. Польська й українська мова є рівноправними урядовними мовами. Не вільно приступати до ніякої системи колонізації переселім колонізації зєвні.

Українські вісти.

Остаточне рішення про Східну Галичину відложено.

Дня 30 грудня м. р. зиголосив в палаті депутатів през. Клемансо добу промову, в якій між іншим так читав про Східну Галичину: „Ми мали тут серед нас Падеревського. Я бачив його в критичних ментах, як з слізами в очах (!) беронив прав Польщі, яка, по його думці, повинна жити згідно з Чесько-словацькою Республікою. Тепер заступив Падеревського Патек, який представив мені жалоби і надії Польщі. Взевши на себе ролю посередника, я переконався, що Льюйд Джорж не стільки признав мною запропоновану розважку східно-галицького питання, але розширив її в користь Польців. В цей спосіб рішення, прийняте передше, яким мирова конференція дала Польщі мандат 25 літнього заряду, відложено і ця справа буде опісля остаточно розглянена.“

Україна і Жиди.

В падолиці м. р. зиголосив член української делегації Др. С. Жаркий,

вшехполяками, Німеччина й Австрія з Поляками, Україна з Австрією, Польща з Антантою. Ті всі торги ще не закінчили ся і не видно їм кінця.

Всі ті торги, переговори, договори, трактати получені були завжди з кривавими війнами, наїздами, окупаціями. Змінялися суб'єкти контрагентів і завойовників властителів і посідачів. Виставляли они різного рода титули для умотивованя й оправданя правних претенсій на посідання і власність предмету торгів і контрактів. Тих титулів є безконежна скількість, а найважливіші з них ось які: Завоювання оружною силою, проляна кров, спадщина і наслідство, історичне право засидження, стратегічні згляди, економічний інтерес, національне зєдинення, культурне піднесення, культурне піднесення, опіка над краєм і населенням, згляди ладу й порядку, дбальсть про добробут і просвіту населення, удержання європейської рівноваги, відбудова краю і т. д. і т. д.

Ріжні претенденти й посідачі надавали предмету торгів різні назви: Червона Русь Червено-

го населення. Бути предметом торгу, як якась річ, є для великого краю і живого культурного народа положенням вельми некорисним і обидливим.

На протязі історії населення Східної Галичини все протестувало й протестує проти цього, що би ним торговано. Тому то це населення з такою невисказаною радістю повитало послання президента Вільсона про те, що від тепер не вільно буде вже оружною силою завойовувати країв, що не вільно буде краями і народами торгувати як мертвими річами й худобою, що не можна буде краями і народами гратися, як ігровими фігурками, що про судьбу народа й краю може й мусить рішати лише свободна воля населення.

Ні один культурний народ на світі не може згодитися, що би він був предметом торгу й договору. Народ це ніякий предмет чужого права, а і мусить бути суб'єктом свого власного права. Лише власна свободна воля населення може рішати про свою долю і державну приналежність. Накинення йому ріжними тракта-

ми не одержала б мандату адміністрації Східною Галичиною, але вона повинна бути складовою частиною Польщі на 25 літ; військо утворене з місцевої людности не служило би лише для оборони національної території; вкінці земельні справи не повинні залежати від самої Східної Галичини.

Прем'єр Падеревскі заявив далі, що не може предложити конвентови оригінального статута, бо передав його начальникови держави. Він запевняв також конвент, що його заграничні приятелі не радять йому уступати зі становища президента міністрів, бо є ще можливість користиних змін. Далі повідомив прем'єр Падеревскі, що польський уряд безусловно не згодиться на зміст статуту. Вкінці заявив прем'єр, що положення є грізне, однак не розпучливе.

Після нього заговорив посол Домбскі і сказав, що він одержав в приватній дорозі текст статута, з якого відчитає він найважливіші місця. Після згаданого тексту західна границя Східної Галичини мала би йти від Цішанова до Лиска на 10 кілометрів на схід від Сяну. Перемишль оставби при Польщі. Губернатор мав би право іменувати урядників. При варшавському уряді утворено би міністерство для Східної Галичини. Містер може бути Поляк. Для охорони українських інтересів мають стати на високих урядових становищах Українці. При кождім міністерстві в Варшаві мають утворитися відділи для українських справ. Губернатор іменує уряд Східної Галичини з міністрами. До компетенції галицького сойму мають належати справи культури, просвіти, промислу й торгівлі. Подробиці до рамових і

питати до ніякої системи колонізацій передосім колонізацій совні.

Українські вісти.

Остаточне рішення про Східну Галичину відложено.

Дня 30 грудня м. р. виголосив в палаті депутатів през. Клемансо довгу промову, в якій між іншим таке читаємо про Східну Галичину: „Ми мали тут серед нас Падеревського. Я бачив його в критичних ментах, як з слізами в очах (!) боронив прав Польщі, яка, по його думці, повинна жити згідно з Чесько-словацькою Республікою. Тепер заступив Падеревського Патек, який представив мені жалоби і надії Польщі. Взявши на себе роллю посередника, я переконався, що Льюїс Джорж не стільки признав мною запропоновану розвязку східно-галицького питання, але розширив її в користь Поляків. В цей спосіб рішення, прийняте передше, яким мирова конференція дала Польщі мандат 25 літнього заряду, відложено і ця справа буде опісля остаточно розглянена

Україна і Жиди.

В падолисті м. р. виголосив член української мирової делегації Др. С. Жаркий, перед великою аудиторією в Жидіаському Інституті в Лондоні, виклад та тему „Україна й Жиди“. Др. Жаркий говорив про терпіння Українців й Жидів. Представив важке положення, в якому знаходяться Українці, які боронять своєї свободи перед багатьма ворогами. Зазначив коначність нової політики західних держав супроти України.

О. Рафаїл Криницький ЧСВВ.

Вражіння з подорожі, підчас посідення Українців в Рію Гранде до Суль і Аргентини.

10

(Продовжене)

Будучи в Аргентині я був в церквах, що лежать за туною і в Азарі. Крім сих суть ще церкви на Трес Капонас і Сан Хозе. Трес Капонас звісно читачам „Праці“ з сего, що в р. 1903 перейшло на схизму наших людей польський ксьондз. Пхнув їх в обійми схизми, щоб опісля їх повертати на латинство. Що за збродня! На латинство народ не перейшов, бо в одну мить явивсь батюшка з Буенос Айрес, який й до нині посилав відступникам представителя схизми.

Причиною відступства наших від католицької Церкви було се, що польський ксьондз Закшевскі говорив до наших людей (у початках еміграції), що они не дїждуть ся ніколи свого священика, що їм треба переходити на латинство. А свою бесїду у костелі (проти мисли Церкви, проти духа Христового, який не терпить шовінізму) одного разу так закінчив: „жеби зе мене шата спадла, як ви дочекаєтесь свого ксьондза руського“. „Шата“ ще якось держить ся сеї людини, що довів наш народ до розпуки — але й священик прибув. Правда, не скоро — по півтора року, але в сім часі народ аневірений, кинений у розпуку й мивсь схизми! Се факт правдивий!

Кілько праці був доложив Впр. о. Омелян Ананевич, праці над сили, щоб призвинути відступників — та дарма! Хтож від-

повість колись перед Богом за сі душі? Сі, що їхали у Місіонес з певним пересвідченням, що народ впаде в обійми латинства. Сі, що хотіли завести фабрику Поляків з українських родин. Сі, у котрих все тепиме — один тільки обряд українсько-католицький солию в оці у них. Не о царство Христа їм ходить і ходило але о фабрикацію Поляків. А Богу немилу така робота людей; захланність а надівсе ненависть гірко карані Богом — не тепер то в четвер.

Я подам на примір, як поступають правдиво Божі люди, овіяні духом любови людських душ. І Канада не мала спершу священиків наших українських, а народу було сотки тисячів. Єпископи тамшні французькі при кождій нагоді говорили людям: „поки не прийдуть ваші священики, ви практикуйте в латинським обряді, але не хочемо, щоб ви переходили формально на обряд наш. Тимчасово практикуйте!“ І старенький архієпископ Лянжевен їде з Канади до Галичини, благас зі слезами в очах Митрополита Шептицького о священиків обряду українського. Він їде раз — їде другий раз до Львова. Йому обіцяють. Коли явили ся в Канаді оо. Василіяни, на чолі з о. Філясом, архієпископ витас їх — плаче з радости а у церкві здоровлячи перших місіонерів він говорить словами праведного Симеона: „Нині отпушаєши Владико“ — „нині могу спокійно замкнути мої очі, бо чого я бажав, видіти місіонерів українських, нині се бачу“.

Що за ріжниця між випадком сим, а там у Місіонес — у Трес Капонас!

Як тяжко буде колись ставитись перед судищем Христа — хто так приймає правду над душами людей!

Апостолес — Лібрес.

Мені годі було бути довше у Апостолес — треба було вертати у Бразилію. Я вертав залізницею до границі бразилійської. з Апостолес їде залізниця до самої границі бразилійської, міста Лібрес — опісля прямує впрост до Буенос Айрес. Я виїхав з Апостолес дня 4. жовтня о год. 10 вночі. Поїзди у Аргентині вигідніші як у Бразилії; не добачуєть ся сего бруду, що нераз у нас, сего пльовання у вагоні, свистів; не чуєть ся там, чого у нас ніколи не бракує — криків, коли їде свьященик: „О Padre! О Padre!“ Усі поважно заховують ся, шанують кождий своє достоїнство чоловіче і другої людини, чи він бідний чи ні, чи він урядник чи свьященик. Поїзд мчав синими степами. Над ранком я спостеріг, що поїзд їде цілий час над рікою Уругваєм. Біля міста Альвеар не мож налюбуватись садами помаранчевими; на степах цілі лани помаранчевої деревини. Коло Ла Круз тисячі худоби, овець паслось супокійно біля залізничної дороги. А що найцікавіше, до 10 штук дикої звїрнини серен і рогаців супокійно паслось. Їх не страшив поїзд — они до нього звикли. Від часу до часу гляділи тільки в даль у степ, чи яка людина на коні не прямує до них.

Уругвайна.

О год. 7 рано я прибув до Лібрес. Тут треба було перейти і переправитись рікою Уругваєм на другий бік ріки. На горбі розложено місто бразилійське Уругвайна.

Ріка Уругвай тут широкою на 2 кілометри. Треба було віддати річи ревізії по аргентинській стороні і бразилійській. Місто Уругвайна, се місто, якому положенням не дорівняє жадна друге місто. Ціле

місто розложилось на горах, а у долі Уругвай ріка. Рух у місті великий — сеж пограничне бразилійське місто, яке всегда в сполучі гандлевої з Аргентиною. І коли тут ціні товарів були високі (підчас війни) то там о много танші. Я посітив єпископа Ексц. Гермета, звидів гімназію, шпиталь і другої днини раненько відїхав до Санта Марія. Тут в диєцезії С. Марія знаходять ся коьлонї, де мешкають Українці. Єпископ, Михайл Альверде, дуже тішив ся, що Українці будуть могли скористати з прибуття свьященика. Треба було їхати з С. Марія до стації Умбу — а відтам 7 миль до місточка Жагварі. Туди я й пустивсь.

До Умбу поїзд приїхав раненько. Від стації треба було їхати фірмою зо 6 кілометрів, а опісля, щоб дістатись до дороги каросової треба було їхати човном по болоті. Ох ох — що то була за їзда! Та я мав товаришів сеї їзди човном! Одним з товаришів був саме др. Чаї, що працює у Куритибі. Він їхав тоді до Жагварі, щоб осісти там як лікар-оператор.

Коли впадуть дощі, так доконачно треба їхати треба таким способом. Провідник веде човно, але він більше бродить у болоті як їде. Човно велике, нас їхало 6 душ, були і тяжкі пакунки — треба було сили, щоб його вести. По довгих коровадах (бо треба було видістатись з дротів, якими обгороджені шакри а які накрила була вода) ми прибули на дорогу, куди вже вела дорога у С. Вісенте — Жагварі.

Жагварі.

Пізно вечером, а було се в суботу, я приїхав до міста Жагварі. Місто не велике, але оживлене — тепер вже получене залізницею (відногою) зі стацією С. Педро.

Вона вийде й Українцям й Жидам на користь а передовсім для самих Західних Держав. Зміненя політика означатиме для краю знесення бльскади й кінець страшним відношенням, які є наслідками холери, тифу, й недостачі одіжи, обузи і т. и. Прелегент посвятив велику частину свого викладу історичному розвоєви України й становищі жи дівського народу в боротьбі о независимість цього краю, й висловив надію на успішну працю комісії, для розслідуєня справи погромів, комісію яку вислав український уряд. Закінчив апелем до Жидів помагати українським стремлінням. — Президент Д. Фельманн подякував прелегентии іменем слухачів й запевнив про велике заінтересування українською справою.

Житє в Полтаві.

Після звільнення міста червоними військами від Денікіна знів пішло життя нормальним шляхом. Всі особи, які доскулювали населенню заарештовані червоноармейцями. Селяни цілком стоять за совітську владу. Губерніяльний революційний комітет складаєть ся з трох комуністів і одного представника інших партій.

„Жиди-Поляки“ проти статуту.

До повени протестів, які сиплють ся на замовлення зі всіх усюдів Польщі проти статуту для Східної Галичини, прилучують ся, и т. зв. „Жиди-Поляки“. По донесенню польських часописів р'шило „коло львовське зєднання Полякуф“ дня 12 грудня прилучити ся до протесту „цілої“ польської суспільности, вважаючи, що намірена розв'язка східно-галицької справи загрожує не тільки загально народний польський інтерес, але мусить спричинити катастрофальні політичні та господарські наслідки для жидівського населення.

Гривні курсують.

Вістка, що наші гроші усунено з обігу на території Денікіна, являєть ся не правдивою. Гривни і карбованці курсують досі. На карбованці є навіть загальний попит, через що і цей курс йде безнастанно в гору.

Польські апетити.

Довідуємося, що польські власти забагли зареєструвати салю Лисенка на „zolnierski uniwersytet“.

Переговори про церковну автономію на Закарпатю.

Крилошанин др. Григорій Шуба виїхав до Праги в цілі переговорів о нашої церковній автономії Закарпаття. Переговори почали ся 11. грудня.

Нашим польонофілам в альбом.

Перемиські залізничники Поляки, підбурені національно шовіністичними кругами, вислали до інспектра залізниць протест, в якому домагають ся не прийняти зголошуючих ся залізничників Українців до служби. Польські залізничники радять в згаданому протесті міністерству залізниць вислати Українців до Познаньщини!

Денікін повалений?

Українське Пресове Бюро подає: По донесенням з Києва, по причині цілковитого розпаду фронту, Денікін зі своїм правительством повалився.

Владу переняв Союз для відбудування Росії з генералом Розвадовським на чолі.

Пригоди Українців у Варшаві.

Дня 6 XII. м. р. арештували на кравівському передмісті на вулиці свящ. Мейер

ліцію і там перевели у нього як найстремішу особисту ревізію. Цілу ніч і другого дня (7. XII.) держали його аж до пів до другої години, в канцелярії поліції і тільки, коли переконалися, що нема нічого підозрілого звільнили його. Треба додати, що ті ревізії і арештовання роблять наші органи поліції на жаданне присутних осіб, ворогів свящ. Кіта, цих самих ворогів, які свого часу розпустили майже по усіх газетах видуману ними вістку, що свящ. Кіт утік з Варшави.

Зараз по відході з поліційного комісаріату XII, ішов свящ. Кіт з диплом. радником Української Мисії Мшанецьким вулицями Новий Світ, де стрінув їх польський тайний агент Козловскі, який пізнав свящ. Кіта (ходив він разом з ним до одної гімназії) і на його жадання арештував поліцай обох. Щойно підкомісар комісаріату X, який slučajно надійшов, звільнив радника Мшанецького, а заарештував його візитівку. О. Кіта натомість запроваджено знова о 2:30 год. з полудня (7 XII.) до комісаріату X, а звідси відпущено на волю.

Що таке денікініяда?

Хто такий Денікін? А властиво, чим є та сила, яку він собою представляє, особливо для західної Європи?

З іменем Денікіна зв'язано зусилля російської реакції відбудувати стару Росію. В очах антанті, особливо Англії, представляв він на стільки солідну силу, що вона не завгадала поставити на нього мільярдову ставку, фінансуючи його підприємство. Денікін ввєднав собі фінансову поміч Англії. За цю поміч платив усім, що лиш можна було продати: хлібом, концесіями, залізницями, монополіями. Теоретично, це так незвичайно висока ціна, що міг її платити тільки хтось, що не має нічого до втрачення, — тільки банкрот. Але коли Англія заключала контракт з Денікіном, то вона вірила в його силу, вірила в можливість його побіди.

І в цьому щастя Денікіна, що він зумів викликати в Англії таку віру, що умів використати хвилину для заключення контракту тоді, коли случайний склад обставин надав йому поверховну силу якої він в сути річі ніколи не мав, не має, і не може мати.

Початком його успіхів було се, що він зумів висунути ся на чолі сил які поза Україною боролися з совітською Росією. Це були Кубанщина й Донщина.

Завдяки своєму суєнільмому складови вони поставили ся непримирно до большевизму. Ворожнеча з большевиками була одним з звенів, який лудив їх з Денікіном. Ві-ниже зумів надати свою фірму поважній збройній силі, яку виставляли обі козацькі республіки. Супроти цих козацьких сил його власна добровольча армія становила тільки незначну величину. Восинні успіхи в боротьбі з боль-

щи поміч на Сході Європи, значить, на широких блькованих територіях, дала йому величезні користі, головню супроти України, яка остала без ніякого довозу і там стався. Денікін моментально поважним противником.

Одначе і тут те, що являєть ся на він успіхом Денікіна, в сути річі, воно не є успіхом.

Заняття цілої лівобережної України не було ділом рук Денікіна. Він використав лише чужі успіхи. Український повстанчий рух відобрив большевикам одну територію по другій. Денікін ішов в ці увільнені від большевиків території майже без бою, розкидаючи відозви про це, що він іде як союзник Петлюри і українського уряду. На цій величезній території не звів Денікін ні одного більшого бою. За него ще перед його приходом билася українські повстанці,

Тимчасом на правобережній Україні працювали для Денікіна бльковача, страшні понести, які десаткували українську армію а для яких побороення в наслідок бльковачи не було ні ліків, ні ніяких засобів. Відомі трагічні події з галицькою командою уможливили Денікінови похід також на правобережній Україні.

Так найшовся Денікін на вершку своїх успіхів, а разом з цим на їх кінець.

Усе штучне, та случайне, чим він користувався, відіграло вже свою ролу. Прийшла пора на ці реальні дійсні сили, які мусять злизувати денікінівський епізод.

Тут належить вдуматися в саму суть денікініяди.

Є змагання представити денікініяду як реакцію проти усього большевизму, то знов як реакцію правих кол колишньої Росії, або як реакцію в своему політичному значінню, яке привизуємо до цього поняття. Це одначе велика помилка.

Добровольча армія, це менш усього армія, яка заступалаби якусь політичну програму. Ця армія, це гурт з декласованих офіцерів, помічників, усіх, кого революційна хвиля викинула поза борт. Їх метою є в першій мірі месть, жагода кривавої відплати за всі понижєння, недостачі, за все те лихо, яке довелосє пережити ім на протазі останніх літ. Такий „дух“ армії і всего, що коло неї гуртуєть ся, може евентуально вистарчити в бою, але він безумовно не вистарчає для цього, щоби задержати здобуту територію. Там, де становив Денікін, ні сліду нема якоїнебудь організації, творчої праці. В Одесі й Києві панує повню безладдя. Ніхто не дбає не то про заведення державної організації, але хочби про заведення публичного безпеченства. В Києві уступає навіть горожанська управа, з найтемінішими елєментами, що скрізь випинають і безкарно гуляють, ніхто

тролі, зипщили добровольці списи мерхоронених на жидівських кладовищах.

Месть добровольців звертаєть ся і проти всего робітництва, в яким вописють вчорашніх і завтрішніх бльковиків.

Проти Українців іде кривавий бенкет. Без числа відбувають ся розстріли мужінок і дітей — в першій мірі учителя. Українське слово прогнане з публичних шкіл. Тисячі Українців, що проживали пр. у Києві за часів большевицької влади, за приходом Денікіна змушені були вкати пішки серед нечуваних злиднів переслідуваннями.

Не менш кривавий бенкет відбуваєть ся скрізь по селах, де стала добровольча влада. Без ніякої політичної думки, а тільки мести, відплати, наживи та вдоволеня кривавих істників відбувають ся всюди гробої, убивання, усі можливі насильства. Як непосредний наслідок цього іде стійна реакція селянства, яка спомагає едомий повстанчий український рух і самі прибрала чим раз виразніще українське національне обличчя.

Проти цього руху, який скрізь по Україні узброєє сотні тисячі рук проти Денікіна, він є безспільний. Його влада не сягає нігдє далі постою його військ. В руках Денікіна остаеть ся більші міста і залізничні стації. Оначе навіть залізничного руху не годен він удержати. Київ пр. відтятий був постійно від Харкова, Полтави і лише з трудностю навізував ся час до часу зв'язь з Одесою.

Безпосередно по цим „фронтом“ удежуєть ся будьто правильна влада диктаторії, будьто влада повстанців, яка рівно маніфестує свою підляглисть директорії. Тепер в руках повстанців є переважна частина Київщини, Полтавщини, Катеринославщини та Херсонщини. Останні вісті доносять, що Денікіна відтято вже в його еперативної бази на Донщині і на Чорним морем.

Стріча денікініяди з реальними силами на Україні торощить його фантастича силу і штучно створений проти неї мет.

„Вперед“

Зі світа.

Польща, після найновіших вістей, має замір заключити мир з большевиками. З сього слідно, що не дуже великі там гаразд. Крім сего доносять вісти, що Англія відмовила своїй допомочі для Польщі, що кож може мати свої наслідки, не дуже вірадні.

В Галицькій Україні панамі є тепер холера, тифус і гриппа.

Рим узнав новий ряд Югославян. Сербо вислала свого представника до Ватикану. Ватикан вислав на Україну славного проповідника О. Genocchi, яко свого делегата.

Генерал Брусілов обняв провід над бол-

Переговори про церковну автономію на Закарпаття.

Християнин др. Григорій Шуба виїхав до Праги в цілі переговорів о нашій церковній автономії Закарпаття. Переговори почалися 11. грудня.

Нашим польонофілам в альбом.

Перемиські залізничники Поляки, підбурені національно шовіністичними кругами, вислали до інспектора залізниць протест, в якому домагаються не прийняти зголошуючихся залізничників Українців до служби. Польські залізничники радять в згаданому протесті міністерству залізниць вислати Українців до Познаньщини!

Денікин повалений?

Українське Пресове Бюро подає: По доношенні з Києва, по причині цілковитого розпаду фронту, Денікин зі своїм правительством повалився.

Владу переняв Союз для відбудування Росії з генералом Розвадовським на чолі.

Пригоди Українців у Варшаві.

Дня 6 XII. м. р. арештували на кравівському передмістті на вулиці свящ. Михайла Кіта „шодовник“ поліції XII комісаріату і секретар цього комісаріату. Запровадили його на поліцію а звідтам разом з ним пішли до мешкання арештованого, де зробили як найточнішу ревізію, при чім поводитися дуже брутально, порозкидали всі річи і книжки та папери по цілім покою, який опечатали, уживаючи при тім вулчучих слів. Опісля запровадили свящ. Кіта знов на по-

ного побідн.

І в цьому щастя Денікіна, що він зумів викликати в Англії таку віру, що умів використати хвилину для заключення контракту тоді, коли случайний склад обставин надав йому поверховну силу якої він в сути річи ніколи не мав, не має, і не може мати.

Початком його успіхів було се, що він зумів висунути ся на чоло сих які по-за Україною боролися з совітською Росією. Це були Кубаницина й Донщина.

Завдяки своєму суспільному складови вони поставилися непримирно до большевизму. Ворожнеча з большевиками була одиноким звеном, який лачив їх з Денікіном. Ві-пуже зумів надати свою фірму поважній збройній силі, яку виставили обі козацькі республіки. Супроти цих козацьких сил його власна добровольча армія становила тільки незначну величину. Военні успіхи в боротьбі з большевиками обох козацьких республік припав Денікин собі і сфінансував їх для себе за границею.

Він дістав мільярдну поміч Англії. Він дістав зброю, муницію, военні, голов-но, технічні засоби. Він дістав поміч при вербуванні і транспортуванні военних полонених з різних таборів на чужині.

Оно цікаве з сего, що нігде не спостері-я такої ненависти між двома містами яка саме розгорілась між С. Вісенте а Жагварі. С. Вісенте здавна комаргою, місто старине, а Жагварі місто нове — старається о мунісіпійом і залізницю. З сего приводу одні другим нераз варять кашу.

Перебувши через неділю у оо. Капуцинів французських, я в понеділок раненько в товаристві одного бразиліяна виїхав на ко-лоно, де мешкають Українці. Дош падав сильний — ми добре перемокли, коли коло год. Збі з полудня, стрінули хату. Она віддалена від дороги, а лад коло неї і по одяган людей, що вештались по подвірю, апроксимално, що се знає наш чоловік там мешкає. Ми провідник дороги не знав, як почались. Я й спровадив його там пос-питати точно куди дорога у С. Шавіер, де Українці мешкають. Вертає і урадуваний кличе, що тут мешкає „Polaco“ і мене про-сить вступити у хату. Я вступив і відра-зу згадав, що се наші люди а не „Полакос“. Се був Іван Кулібаба зі Зборова. О, як він утратив, як они не знали, як мене угости-ти! Згадав, першій раз сьвященника свого це 23 роком у Бразилії. Чоловікови мимо-волі отакали слези в очах, бо я бачив, що они плакали усе і плакали, що чейже раз у житті їм довелось бачити свого сьвящени-ка. Дівка брала диво про усе. Під ве-черу він провадив мене син Кулібаби на ко-лоно. На колоні канліця єсть, але при-ватна, належда до одного Німця. Я там й зимаював через 6 днів.

São Xavier.

Власитель канліці. Німець Брайн лежить в хаті відхорошений від 14 років, нічого не говорять — власти у тілі не має. Ме-

ну довелось потішити старого, бо й він ра-дів дуже з прибуття сьвященника.

Кілька кілометрів від його хати мешкають Українці. Рано прийшов я до каплиці на Сл. Божу, там вже чекали і деякі наші і Німці.

Кольонія, де саме я був приїхав, єї наз-ва кольонія Жагварі. Кольонія велика, за-селена ріжними народами: Українцями, Іта-лійцями, Ішланцями, Німцями, Поляками; є навіть 2 родині бугрів, які освоєні нині працюють на шакрах.

Кольонія Жагварі ділить ся на околицю С. Шавіер, опісля на віддалі одной милі Сільвейра, за нею, віддалене 2 милі Веядо Бранко. В С. Шавіер надібав я 24 родин українських; в Сільвейра 8 родин, у Веядо Бранко 7 родин. Значить, на цілій кольонії С. Шавіер мені довелось бачити до 40 українських родин, вже враз з молодими, які поженившись мешкають на осібних ша-крах, не враз з родичами.

В С. Шавіер в Українці з спідуючих сіл: з Ясенева пов. Золочів: Павло Павлишин, Теодор і Кость Антонів, Никола Двореновський, з Кудиновець пов. Золочів: Іван Лисак, Данило Наконечний, Максим Бягрій, з Озерної: Адрий Бачинський; з Несторівць пов. Золочів: Пилип Ницета; зі Зборова: Михайло Коковський, Іван Кулібаба; з Чеми-риньць п. Золочів: Антін Новак.

На Сільвейра знаходять ся отсі Українці: з Ясенева пов. Золочів: Андрий Демків, Да-нило Павлецький, з Гарбузова: пов. Золо-чів: Дмитро Мартинишин; з Кудиновець: Мартин Брода; з Чемериньць: Петро Кін-драт.

На Veado Branco суть: з Озерної пов. Золочів: Григорій Любачевський; з Ясено-ва: Іван Кавич; з Присаець пов. Золочів:

Це одначе велика помилка.

Добровольча армія, це менш усього армія, яка заступалаби якусь політичну програму. Ця армія, це гурт з декларованих офі-цирів, поміщиків, усіх, кого революційна хвиля викинула поза борт. Їх метою є в першій мріі мести, якадоба кривавої від-плати за всі пониження, недостачі, за все те лихо, яке довелось пережити їм на протязі останніх літ. Такий «дух» армії і всего, що коло неї гуртується, може евентуально вистарчити в бою, але він безумовно не вистарчає для цього, щоби задержати здобуту територію. Там, де ста-нув Денікин, ні сліду нема якоїнебудь організації, творчої праці. В Одесі й Ки-їві панує повне безладдя. Ніхто не дбає не то про заведення державної організації, але хочби про заведення публичного без-печенства. В Київі уступає навіть горожан-ська управа, з найтемнішими естами, що скрізь вирипають і безкарно гуляють, ніхто не хоче мати нічого спільного. Жидівські погроми застали міста, містечка й села десятками тисяч жертв. Сталось те, не стільки без якогонебудь протиділанья з боку добровольчої „влади“ і армії, але під їх захистом. Пресі заборонено писати щонебудь про ці погроми. Щоби затерти їх сліди і відібрати світові можливість кон-

Іван Журавель; зі Стоголов, п. Золочів: Га-врило Паламар; зі Зборова: Андрий Бартош; З Доброї пов. Сіняєва: Стефан Дуда.

Ті всі родини прибули перед 28 роками впрст з Удіни до Ріо Гранде до Суль, до Порто Алегре.

На оселі Веядо Бранко є й досі учите-лем рядовим п. Олекса Василевський. Він з України, учительство його фах, прибув з Росії по р. 1905 впрст у Аргентину. Там побув недовго. Серед громади української працював, щоб її згуртувати. Він займавсь управою жору в соборі в Буенос Айрес. По-бувши там рік перейшов у Бразилію у про-вінцію Ріо Гранде пішки та зайшов у ко-льонію С. Шавіер.

(Далі буде)

Коротка історія Україн-ни.

[Продовжене].

II. Найдавніші часи.

Найліпше вело ся нашим предкам тоді, коли в роді панував лад і порядок. Все було в пору зроблене: поле обсіяне, збіже зібране й худібка добре удержана. Во-ни потребували одной людини, щоби нада-вала лад. Найвідповіднішою до того був-

доносили, що Денікіна плати вко в його оперативної бази на Донщині і на Чорним морем.

Стріча денікініади з реальними силами на Україні торощить його фантастич-ну силу і штучно створений проти неї мет, „Вперед“

Зі світа.

Польща, після найновіших встий, ма-замір заключити мир з большевиками. З сего слідно, що не дуже великі там гаразд. Крім сего доносять вісти, що Англія вже відмовила своєї помочі для Польщі, що та-кож може мати свої наслідки, не дуже ві-радні.

В Галицькій Україні панамі є тепер г-лод, тифус і гриппа.

Рим узнав новий ряд Югославян. Сербі вислала свого представника до Ватикану.

Ватикан вислав на Україну славного пропо-відника О. Genocchi, яко свого делегата.

Генерал Брусілов обняв провід над боль-шевиками в разі війни з Польщею.

Аліянти уже кількаразово вислати сво-домагаія Голяндії, домагаючи ся видачі еи-кайзера, а кожним однак разом чим раз т-менші наперає на се. Німеччина є пев-на сего, що Аліянти вікнці зовсім залишуть своє глупе бажане.

Ряд італійський кепкує собі з Ліги Наро-дів. Здається, що і другі підуть за тї-

найстарший в роді. Його сивий волос, ро-зумна голова, довге жите давали йому пра-во приказувати всім, а всі повинували ся добровільно його приказам.

З часом ставав рід численнійший і не-міг помістити ся в одной оселі. Тоді одна-частина роду вибирала ся з найближшими членами своїми членами і з частиною до-бутку та шукали собі нових осель. Память спільности поміж членами, що остали на місці, виходцями, не затрачувала ся ніко-ли. Вони й на іншим місці були свояками давного роду і відвідували себе, коли тра-пила ся до сього нагода. Згодом родів біль-шало і вони всі разом називали себе пле-менем, якого початок був один і той са-мий. Точу в давній чих часах стрічаємо племена, розкинені на українській землі. Они прибирали собі ріжні назви — зви-чайно від місця, на яким поселили ся. Де було більше управного поля, як в околиці ни-нішнього Києва, там називали себе Поляна-ми. Де були великі ліси, як на захід соч-ця від Полян, там мешкали Деревляни (назва походить від дерева). Коли висуну-ли ся більше на північ поза Дніпро, наз-вано їх Сіверянами (сівер значить у старо-українській мові північ). Прибирали також і інші назви. Племя над Бугом звало ся Думібами, під Карпатами Хорватами, над Дністром Тиверцями, над Богом Уличами. А всі разом прозвати себе Словянами від того, що слова яких уживали, були для них усіх зрозумілі.

Те зрозуміле слово було першою ниткою, що вязала племена поміж собою. Воно на-гадувало їм спільне родове походжене, ним передавали собі спільні пові в поодиноких ровах і племенах. Бувано зійдуть ся осін-німи чи зимовими вечерами при огниці

міром бо бачиться, що сею Лігою обду-
еться лиш менші народи.
Вслід виборів в Італії, де віднесли побі-
соціалісти, насуває здогад, що Італія не
пипише мирового договору а що найменше
робить відновідні поправки.

Межі стремлять до зірвання зносин з Ва-
каном.

Горд Сесіль веде широку агітацію за при-
ттем Німеччини до Союзу Народів. На
думку, скорше можна буде згнобити в
меччині всі пляни проти держав антанті,
ли Німеччина ввійде в тісний союз
ними.

Звісний великанський німецький корабель
«Імператор» мусіла Німеччина видати Фран-
перу.

Американський сенат зажадав від Вільсо-
докладних реляцій з нарад париської ми-
вої конференції. Йому загрожено, що не
дпишуть мира з Німеччиною, Австрією, і
ргарією, коли не будуть докладно знати
авіть довірочних реляцій конференції.

З табору в Пикуличах.

82 похорони одного дня — Арештовання
офіцера — Як хоронять померлих?

Перемиські „Nowiny Poniedzialkowi“ з
ня 1. грудня доносять:

Оноді відбувся ще один масовий похорон
полонених інтернованих, померло в од-
ім дни. Той сумний похорон вказує як не
мож краще про відносини, які панують в
таборі під панованем ляхцьким.

Наслідком численних жалоб про надужит-
мість в таборі в Пикуличах зарядили військові
ласти арештовання офіцера, приділеного
о цього табору, поручника Венцковського.

Які санітарні відносини панують в табо-
рах полонених, головно в таборі в Пику-
личах, про це нераз ми писали. Для допо-
нення подаємо факт, який мав місце 30.
истопада в пикуличьким таборі. На трупа-
няних дошках лежало кілька трупів поло-
нених яких вбив п'ятнистий тиф, та ждали

похорони. Та ось заїхали санітарні вози
прикликано наших бранців і ці виносиви од-
ого по другім помершого на вози. Без

домовини, без нічого, ще гірш, чим на по-
ю бою. Навантажені вози рушили в доро-
у. А оподалік турт жінок і батьків, що

врийшли навістити своїх мужів і синів, хли-
навали на весь голос, закривали лице доло-
ями, щоб не бачити цієї трагічної картини

людської неволі. Явився теж польський
юцький офіцер, та в ту мить високо підніс ковчир
чилаща, аж повище очей, щоб не бачити

того, що коло нього діеться і скорою хо-
дою віддалився від цього місця.

З Бразилії.

Жвава статистика.

Читаємо в часописях статистику
мешканців в нових оселях Парани,
де: Круз Машадо, Маркондес, Іта-
пара і інших. Бачимо там, що

суть Бразилійці, Німці, Поляки.
В тих оселях, після спису Україн-
ців нема. Се дивна річ, не до

увірена, що майже чисто україн-
ські оселі, а Українців в списі
нема. Нашим обовязком є запро-

Адвокат

Dr. TRASYBULNO LINS-FILHO,
у прудентополи.

Принимает всякі справи цивільні, гандлеві, кримінальні.
Виготовляє інвентарі, арроляменти і прочі всякі спра-
ви входячі в обсяг адвокатури. Ітересанти най удають
ся до п. Вас. Лопатюка. Памятайте о сім, що всякі спра-
ви предкладаете в українській мові.

Канцелярия містить ся:
Hotel Victoria — Prudentopolis.

Позір!

Позір!

ЛІНІЯ ІВАЇ І ОКОЛИЦЯ!

Linha Ivahy — Prudentopolis —
Parana.

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ.

Поручаю всім Українцям мій новостворений склеп.
Найдешевші товари споживчі, зняряди до ужитку дома-
шнього. Купую збіже герву і всякі продукта кольтонія-
льні. Чого Вам потреба, купите і будете вдоволені. Жа-
ден Українець не може оминати, а іти до свого Українця.

Alexandre Martinetz.

Ivahy — Prudentopolis — Parana.

Шкленяр і Син.

Великий склад ріжнородних матерій — зелія і прочих.
Агенция Банків: »Banco do Brasil«, »Banco Francez
e Italiano« і »Banco Nacional do Commercio«.

Суб-Агенция компанії асекураційної земельних і вод-
них (морської): »Companhia Alliança da Bahia«.
Стала кореспонденция комерцияльна (гандлева) з най-
більшими фірмами.

Купують в великій скількості: герву, віск, і мід.

Говорять ся по Українськи.

SZKLENIARZ & FILHO.

Teleg. „SZKLENIARZ“

Prudentopolis — Parana — Brasil.

і Поляки. Треба знати, що Прудентополіс
се оселя в значній більшості українська.
Поляків не найдеш навіть і четвертої
частини. Мимо сего, Поляки на азірм при-
готовлялись, щоб »свого оїца« приняти,
хоть не всі, бо много є таких, котрі

читаючи часописи, неподобалось їм не-
справедливе загарбавє української землі, то-
му они, яко розумніші, держались з да-
дека. Саме приготаванє, та принятє, не
випало так, як повинно бути. Причина
в сім, що не було Українців. Вправді
українські сьвященники одержали запро-
шенє, однак се запрошенє виглядало біль-
ше на книжці, як се звичайно Поляки
уміють з Українцями поступати. Якїсь
Полячки нашікрабали письмо, без підпи-
су Видлау, передали чужою якоюсь ли-
стною, тай тим хотїли показати свою

ще й нищать гімназії і народні школи.
Се нарід культурний, бо його обходженя
ся з другими сьвідчить про се.

Нещасний сей нарід котрий мусить бу-
ти під Польцею, або з нею межувати!

Тому Браття Українці в Бразилії дер-
жим ся всі, а в едності покажемо, що
ми вірні сини нашої Неньки-України.

Гради і саранча.

У сім році кольтонї коло Куритиби зно-
ва апали жертвою граду і саранчі. На ко-
льтонїях: Марцеліна, Пасса Амарелла, Га-
льонїях: кукуруза і фасоль в більшості не
дописали через гради і саранчу. На полях
видніють самі стовбори з кукурузи, фасолі
нема цілковито. З сєї причини многі по-
кинули шаكري і прибули до Куритиби шу-
кати занятя, праці. Многі дістали занятє
при фабриках пива.

Страшні гради впали в день Богоявленія
з нас знає, що то є місяць, що то є місяна,
Так по, в Гаажуарї на

Найбільший український склеп в Прудентополи Василя Войтовича.

Продаєть ся по ціні уміркованої. Одинока фірма,
яка вдєзопить Вас за Ваші гроші! Вступіть і пере-
конайте ся, бо то не коштує нічо.

Більший вибір найріжнородніших матерій, най-
модніших кольорів касеміри, коців, готових
убрань, чисто-вовняних пал, полотна, хусток, стя-
жок, капелюхів соломяних і сукняних, ниток до ши-
тя, вишиваня і ручних робіт, зимових шалів, перфум,
перфумованого мила, скла, начинь кухонних, зеліза,
машин до шитя, пороху, шроту, фугетів, славної
пасти „Фаворіта“ і шнурівок; книжок, та прибо-
рів шкільних.

НАПИТКИ КРАЄВІ І ЗАГРАНИЧНІ.

На складі завсїгди: хміль, олій до фарб, сьвічки
мільові, а подостатком муки найліпших марок, соли
грубої, меленої і рефінованої столової; Sal Glauber,
Sal amargo, нафти, тютюну, рижу, цукру, фарини
кукурузяної і мандюкової, фасолі, кави зернятами,
незрівнаного смаку паленої і чай з Індій.

Завсїгди сьвіже насїне.

Продаю всім, з моєї власної цегольні ЦЕГЛУ,
яку узнано за найцінїшу, найлепшу і найпрактич-
нішу до мурова: ЧЕРЕПИЦЮ, вапнякову, вап-
меньої ваги, а найцінїшу Сулгову, на вапняку
скалю герву та інші цегольні продукти.

Посідаю велике і рівне подїре на зазд, а на
случай потреби просторий, сулокійний нічліг.

Wasilio Wojtowycz

Prudentopolis, Parana, Bra il.

Чи пили Ви коли каву з української фабрики?

Зайдїть до Григорія Кушиєра кольтонія Шавієр да
Сільва — Памандуа С. Катаріна.

Там дістанете: каву палену найліпшої якості — без до-
мішок ароматичного запаху в фабриці „ІТАЙО“.

Kuchnia Gregorio Colonia Xavier da Silva
corr. Papanduva S. Catharina.

Сьвіт навернений — правда, сьвіт хри-
стіянський і то правда, але щож то з того?
Ті християни, що вірять в Христа живуть гір-
ше тих що того не знають Его сьв. науки.
Чи ні?

Ходім брата, подивім ся. Не їдїм між чу-
жих, але ст між своїх людей!

Молодіж, наша надія, надія сьв. церкви —
а богато є між нею доброї, Христови від-
даної? Бще по оселях пів бїди, але тї по мі-
стах, по роботах? Тї серця молоденькі залиті
здаєсь якоюсь диявольською хітїю. Якїж єї
гадки? Якї єї діла, та слова?

Глядїм на старих. Старі, родина — що
дієсь з ними? Люблять они Бога? Памята-
ють на заповіль Его? Ні, живуть радше про-
стїть за слово, як та німїна, що звикла на
жир! Чи мало є таких? Не кажу всі, але
кілько є добрих? Боже милосердний і то
християни?

Мусим сказати, що такі зле на сьвітї.
Тї лиха направляють сьв. місїї. Кождий
з нас знає, що то є місяна, що то є місяна,
Так по, в Гаажуарї на

З Бразилії.

Цікава статистика.

Читаємо в часописах статистику мешканців в нових оселях Парани, як: Круз Машадо, Маркондес, Итапара і інших. Бачимо там, що єуть Бразилійці, Німці, Поляки. В тих оселях, після спису Українців нема. Се дивна річ, не до увірення, що майже чисто українські оселі, а Українців в списі нема. Нашим обовязком є запро-тестувати до п. Корреї проти сеї ложки. Час уже опам'ятатись та вписуватись тим, чим єсьмо т. є. Українцями. Вже минув час, коли нас називано «Polacos» і повиннісьмо вже раз сего відпекатись. Що за глупота, що в кількох оселях начислено аж 22.152 Поляків, а жадного Українця. Видно, що сеї спис робив якийсь мудрий Польонофіл. Ми знаємо однак, що пр. в Маркондес є родин українських 64, в Итапара родин українських 190, в Сенадор Коррея є 80 українських родин. Кольонія Вера Гварані майже ціла замешкала Українцями. Подібно і Круз Машадо має 160 родин українських.

Ми працюємо на землі бразилійській, однак нас ніхто не може силувати, щоб ми своєї народности вирікались. Тому звернім на се свою увагу Українці!

Відвідини польського консуля в Прудентополю.

Десь перед 20. с. м. залунала вістка в нашій місці, що приїде польський консуль повітати своїх підданих. Про се розповідали собі старі і малі, Українці

що стояло на середині, та слухають оповідань про те, як жило ся їх дідови, чи прадідови, як він пробивав ся крізь жите. Не пропускає нічого, бо все було важне для молодих. Се була їх школа, з якої виходили багаті досвідом. Іх займало те, хто перший винайшов огонь, хто перший навчив управити рілі, як уліпшували знаряди жита, боротьби зі змірами й напасниками. Та не все заховало ся так ясно в памяти. Нисьма не було, усе переходило з уст до уст, від рода в род. Забували ся імена заслужених предків, на їх місце ставали вічно свіжі, вічно нові сили природи.

і Поляки. Треба знати, що Прудентополе се оселя в значній більшості українська. Поляків не пайдесь навіть і четвертої часті. Мимо сего, Поляки на алірм приготувались, щоб «свого оїца» прийняти, хоть не всі, бо много є таких, котрі читаючи часописи, неподобалось їм несправедливе загарбане української землі, тому они, яко розумніші, держались з далека. Саме приготоване, та прийняте, не випало так, як повинно бути. Причина в сім, що не було Українців. Вправді українські священики одержали запрошене, однак се запрошене виглядало більше на кпінні, як се звичайно Поляки уміють з Українцями поступати. Якесь Полячки наикрабали письмо, без підпису Виділу, передали чужою якоюсь дитиною, тай тим хотіли показати свою висність. Ходять вістки, що се має бути конзуль і для Українців. Ну, а кого Він повідомив, що Він є і українським консулем? По мойй гадці, так як розшкравав ся Він до Поляків, Він повинен був повідомити всіх, що ось і Українці належать під его керму. Себ зробив сеї котрому справді лежалоб на серцю добро підданих его. Не дивота, се ряд польський. Они думають, що они в Польщі.

Проте нема чого дивуватись, що Українці далеко держать ся, і не узнають так довго, доки не одержать тепер вістки певної від своїх провідників.

Звичайно в таких хвилях різні вісти ходять. В таких хвилях розумні люди поступають по мудрому, а наші провідирі принята не лиш, що увірили всяким пльоткам, але й самі сміли єйти вісти не гідні інтелігентній людині, начеб Українці зробили якийсь заговор на жите п. консуля. Се могла і може робити лиш злоба, однак ся злоба не лицює таким особам. Наш варід в Бразилії, се не той, що колпєсь був у старому краєви. Він любить своє, але уміє пошанувати й чуже. Колиб тут були в більшості Поляки, з певністю, що не обійшлобєя може було і без якоїсь напасти, але Українці оказались культурнішими.

От і Чехословенці загарбали пайки землі української, але щож, чи але сим Українцям? В часті мусять годитись з севю долею, але они мають до діла з культурним народом. Они мають мати свій університет, свої школи, свій сойм, а що більше, там не чути про якесь жорстокі переслідування. Противно, бачить ся на кожнім кроці печальність за свого підданого. Там спроваджують з чужих країн Українців на професорів, а не так як се роблять Ляхи у Сх. Гліччині, що не лиш на університет не пускають, але

ще й нищать гімназії і народні школи. Се нарід культурний, бо його обходження ся з другили сьвідчать про се.

Нещасний сей нарід котрий мусить бути під Польщею, або з нею межувати!

Тому Браття Українці в Бразилії держім ся всі, а в єдности покажемо, що ми вірні сини нашої Неньки-України.

Гради і саранча.

У сім році кольонії коло Куритиби знова апали жертвою граду і саранчі. На кольоніях: Марцеліна, Пасса Амарелла, Гважувіра, кукуруза і фасоля в більшості не дописали через гради і саранчу. На полях видніють самі стовборі з кукурузи, фасолі нема цілковито. З сеї причини многі покинули шакри і прибули до Куритиби шукати занятя, праці. Многі дістали занятя при фабриках пива.

Страшні гради впали в день Богоявлення на згадані кольонії. Так пр. в Гважувірі на просторі 4 км. квадрату не остало нічого. Град вибив усе.

Дорога до Фоз Ігвасу.

З причини великих дощів дорога з Гварапуави до Фоз Ігвасу еще замкнена.

Єспанська інфлюенца в Рію.

Єспанська інфлюенца, або так зв. «грипа», панує дальше в Рію де Жанейро. Ся по шість не тільки по Бразилії подорожує, але також і у Злучених Державах чимало жертв она забирає. В Новім Йорку в протягу кількох місяців було 5.589 случаів сеї слабости.

Пошесьть джума,

так зв. „Vibona“ ширить ся страшенно в північних станах Бразилії. Директор санітарний з Куритиби накликує, аби так Куритибу як і доколичні оселі охоронити від сеї страшної слабости. Позідають, що шурі се приносять, тому розказано убивати їх і навіть платять за се. Передовсім треба старатись о охарність в мешканях і обійстях.

З Церкви і Школи

Намірене на марець.

(Для членів Брацтва Найс. Серця Хр.)

Розновсюджене Апостольства Молитви яко доповлене місій парохіяльних.

Дванадцятьох Апостолів мав Г. Ч. Іс. Христос. Вибрав їх виучив їх і сказав до них „Ідїть, научайте всі народи того що я вам казав“. І тих дванадцять завели віру Христову. Чим? Ні огнем, ні мечем, ні грішми — сил ю завели, але не тою, що то нею гори розбивають, та людий ловлять, палать, в кайданах тримають, але силою Божою. Воювати — не воювали они, бо гроший не мали, тільки того, що на них — але мали силу Божу з неба, а любов у серци і тим доказали того чуда, що сьвіт наворачили. Розумно?

Таке бачите здалоб ся щось і тепер, тай от і в нас ту в Бразилії.

Сьвіт наворачений — правда, сьвіт християнський і то правда, але щож то з того? Ті християни, що вірять в Христа живють гірше тих що того не знають Єго сьв. науки. Чи ні?

Ходім братя, подивім ся. Не їдїм між чужих, але от між своїх людей!

Молодіж, наша надія, надія сьв. церкви — а богато є між нею доброї, Христови відданої? Єще по оселях пів біди, але ті по містах, по роботах? Ті серця молоденькі залиті здаєсь якоюсь диявольською хітєю. Якїж єї гадки? Якї єї діла, та слова?

Глядім на старих. Старі, родина — що дієсь з ними? Люблять они Бога? Пам'ятають на заповідь Єго? Ні, живуть радше простіть за слово, як та німіна, що звикла на жир! Чи мало є таких? Не кажу всі, але кілько є добрих? Боже милосердний і то християни?

Мусим сказати, що таки эле на сьвіті.

Ті лиха направляють сьв. місї. Кождий з нас знає, що то є місія, що то є місіонар, що на місїі Боже слово голсється. Ті люди, що місїю вислухають по більшій часті зміняють ся цілковито.

Але і на тім не koniecь. Лихий не спить, тай не дає спокою добрим людям.

Коли Христос готовив ся смерть, казав до своїх Апостолів. Чувайте і молїть ся щоб ви не попали в покусю. Отже, щоб видержати по сьв. місїі в добрім, треба молитви.

Коли жиди бились раз з ворогом, Мойсей стояв на молитві з піднесеними руками. І як тримав руки піднесені, поконували Жиди ворога, а як спустив і перестав молитись, вороги брали верх над ними. Отже братя, щоб видержати в добрім треба молитви.

А чи не знана неустанна молитва матери сьв. Августина, сьв. Монїки? Августин поганином був, жив эле, але Монїка, мати християнка знала, що молитва все може. Молить ся безнастанно за ним і з грішників, поганина, стає сьвятій, християнином.

Видите! Такого і нам треба на той лихий сьвіт! Молитви, молитви нам треба. Треба таких, як Мойсей, таких, як тая сьв. Монїка, щоб молились, щоб вимолювали їм милість Божу. Чим більше таких буде, тим ліпше стане на сьвіті. Щож? Та на те є брацтво, чи Апостольство Молитви. Ті всі, що до него належать, умоляють що денно Пресьвяте Серце Ісусове о навораченє грішників.

Справді кілько то Апостольство зробило вже своїми молитвами!

Ті ласки, котрі одержалось, що то оглошнують по Місіонарах чи то не доробок Апостольства? Де там — то заледви тисячна частина. А кілько їх є! Тай то лиш у нас, а що у інших народів по цілому сьвіті...

Так братя Українці в Бразилії коли хочемо добра для себе, для дому свого, впишім ся до сего Апостольства — хочем для своїх найблизших, впишім їх і молїм ся за них, часто буває, що з тої уати, где було пекло, а як вписались до Апостольства, перемінилась в рай. Хочете добра для ваших ліній, для ваших осель, вписуйте ся до брацтва Н. Серця Хр. Хочете добра для нашої бідної Вітчизни України, то нічим ми єї так не споможем як молитвою; ніхто єї

не облагодатить так, як Пр. Серце Ісуса. Просім Пресв. Серце Ісуса в сім місяці марці, щоб Апостольство Молитви розширилось по всьм світі, але передовсім по нашій милій вітчизні Україні.

Українська школа в Куритибі.

Дня 5-го лютого створено українську школу в Куритибі. Она містить ся в домі со. Василіян, де й разом товариство ім. Т. Шевченка у салі шкільній має свої сходни. Учителем п. Володимир Мартинець. У вечірніх годинах, три рази тижнево відбуваєть ся наука для старших. До дня 15 лютого було гітій у школі 26. Єсть надія, що число дітій збільшить ся. Не дивота, наші люди, як всюда так і в Куритибі глядять на школу словами: „а не знать, що з того буде“. І діти українські, українських Родичів, витирають свої одежі о лавпольські, німецькі... А своєї мови, Бог знає,

хто навчить. А дітій українських, що могли б ходити у школу, зі замкненими очима можна сказати, було б найменше 80. Кілько то труду поносить о. Рафаїл Криницький і морально і матеріально, щоб школа удержалась, та пп. з Куритиби не дуже починають ся до школи, бо дітій 26 на українську громаду в Куритибі, сеж за мало! Числячи постійних родин українських, що мешкають у Куритибі — буде понад 100, але чи усі причислюють себе за Українців? Кілько родин українських у Куритибі таких, де не почуємо ні слова українського? Се сумне, але правдиве. Колись таким дітям чужий, після слів Шевченка, їх історію їм розкаже.

Катарина Гричук пошукує свого брата Гавриїла Капчака. Послїдними часами був у півн. Америці, Jersey City N. J.
Хтоб про нього знав, або він сам, хай зголосить ся до ред. „Праці“ 8-11.

до ХОРИХ ЛЮДИЙ по ВСІХ ЗАКУТІНАХ ШИРОКОЇ БРАЗИЛІЇ.

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціалїст з Європи, теперішній лікар при українській шпитали в Прудентополи, поручає всім терплячим Українцям та мущинам, як і жєнщинам свої успішні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнішим успіхом, ревматизм, всякі недуги жолудков, недуги-утроби, нирок, гемороїди, недуги скірні, ріжні затроєня, недугу падачки і т. д.

Коли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірем, а дістане пораду.

На відповідь залучить поштову марку.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.

Prudentopolis

Paraná.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 годин пополудни в українській шпитали. (Безплатно для бідних).

Лікар і оператор

Др. МИРОСЛАВ ШЕЛІГОВСКИЙ

Бувший асистент клінік европейських.

CURITYBA, Rua S. Francisco 25.

Лічить після найновітньої системи. — Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на ліченє і побут у своїй клініці. Лічить лучами „Roentgena“. Посідає власну лабораторію до бадань хемічних і мікроскопових, та всяких иньших бадань крови в слабостях внутренних.

Порада листовно і усно. — Мож розмовитись по українськи.

CURITYBA — Rua S. Francisco № 25. — Paraná — Brazil.

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стації залізничої.

В його склепі знайде кожний Українець найлучший і найдешевший товар. О сім переконаєтьс кожний, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора саля повна Seccos e Molhados, зелєзя, ріжнородна фазєнда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючі можуть переносувати, або в бараку, або в салях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдволені з его товару.

Купую герву-матте і иньші продукта кольоніальні.

До кожного потягу виславєть власний віз, а в разі потреби винаймаєть фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Donlak — Iraty — Paraná.

Кравчарня „УКРАЇНА“

Василя Магеровского

Виготовляє всякі убраня від найдорозших до найдешевших: плаці, намітки, маринарки, сподні — взагалі все, що входить в обєм кравецтва.

Всякі роботи виконує скоро, совісно — після міри, крою і моди.

Цни найприступнійші.

Українці! Попирайте завжди лиш своїх!

ALFAIATARIA „UCRAINA“

de

Basilio Magerovskyi

Parandua

Sta. Catharina

Український склеп ХРУНІА І БРАТА.
в кольонії Вєра Гварані.

Продаємо ріжнородні продукта по найтєвній ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніальні, як герву-матте, обручі з тїмбо, кору з брамонуї, віск, маєло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жєвтий, сїль мїлка і груба, ріжк, капєлюхи сукняні і солом'яні, і т. д.

Chrun & Irmão

Vera Guarany — Paulo Frontim, Paraná.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Мареналь Малєт

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта по найтєвній ціні. Купує усякі продукта кольоніальні, а найцікавшє, що платить дорєдше як другі склепарі. ПП З КОЛЬОНІЇ

Осєля Гважувіра — Парана Бразилія.

Найбільший склеп український.
ІВАНА ШЕРЕМЕТИ.

Поручаєєть всім Українцям склеп свїдомого Українця, в котрім найдуть ся товари споживчі, знаряди до домашнього вжитку. Хто що потрібує а певно що не пожадуєть, коли сповнить обовязок народний:

СВІЙ ДО СВОГО.

Купуєєть збіжє і всякі продукта кольоніальні.

ANTONIO REBOUÇAS PARANA
Riosinho

CASA DO POVO

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО
В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстаріших склепів у цілїм муніципїю Іраті

Продаю товари ріжнородні — як справді хто забачає — ФАЗЕНДА — ЗІЗОВЕВ ЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні, усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву-матте. На складі КАВА — ЦУКОР — усе споживчі товари. Капєлюхи — стрїльва артистури — окраси зі золота як брошь перетєні, ланцущки до годинників і т. Чого Вам треба — купите і будете вдволені.

Constantino Odrecky

Antonio Rebouças

Paraná

В. КУН І СИН

ІПІРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій склеп при фа...

Чи Ви вже були коли у склепі
НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого skleпу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стациі залізничої.

В його skleпі знайде кожний Українець найлучший і найдешевший товар. О сім переконаєсь кожний, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора саяя повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фаєнда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючі можуть переночувати, або в бараку, або в саяях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі skleпом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і иньші продукта кольоніяльні.

До кожного потягу висилась власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

ХРУНІ І БРАТА.
в кольонії Вера Гварані.

Продаємо ріжнородні продукта по найтааншій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жовтий, сіль мілка і груба, риж, капелюхи сукнинні і соломинні, і т. д.

Chrun & Irmão
Vera Guarany — Paulo Frontim, Paraná.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет
ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта по найтаньшій ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні, а найцікавше, що платить доросше як другі skleпарі.

ПП. З КОЛЬОНІЙ

прошу прийти у мій skleп і спробувати, чи те, що кажу, правду кажу? Я сьвідомий, що переконаєтесь, що кажу правду!

João Moisa
Marechal Mallet Paraná

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО
В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших skleпів у цілім муніципію Іраті

Продаю товари ріжнородні — якісправді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРІДИ домашні, кухонні, усе, що потрібне до ужиткоу домашнього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву. На складі КАВА — ЦУКОР — усе споживчі товари. Капелюхи — стрілки, артикули — окраси зі золота як брошки, перетені, ланцуски до годинників і т. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi
Antonio Rebouças Paraná

В. КУН І СИН

ІПРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій skleп при фабриці КАП ФЛЯШКОВИХ, купую усякі продукта краєві, продаж гуртовна і деталічна

W. KUN & FILHO
Guajuvira Paraná

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

Одрецький — Козакевич

ІРАТІ В ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям з Іраті, як і з подальших околиць, наш skleп, який є завжди заосмотрений у найріжноріжнійші товари так краєві, як і заграничні, найлучшої якості. Великий вибір ріжнородних матерій, коців, капелюхів, вовняних пал, хусток, білого полотна, черевиків з фабрики Фаворита, осотові вовняні убраня і многі иньші товари галентарійні.

НАЧИНЕ КУХОНЕ — ЗЕЛІЗО.

Має завжди на складі велику скількість: МУКИ пшеничної житної і кукурудзяної, ЦУКОР жовтий і білий. Каву в зернятах і мелена, СІЛЬ НАФТА, ОЛІЙ, ріжнородні ФАРБИ, КОНСЕРВИ, ГОРІВКА з Моретес, напитки краєві і заграничні.

Скуповуємо герву — віск і мід для ПП. Каросників є портера, січки і кукурудзи не брак.

Продаж деталічна і гуртовна для прибувших залізницею нічліг.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА.

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

На услуги Шановної Публіки. Телеграфічна адреса: "Kozak" Iraty.

Українська печатня в Прудентополю.

CAIXA POSTAL 246. **BEBAM AS CERVEJAS DA ATLANTICA**

Atlantica
Luzitana
Curitibana
Porter

TELEPHONE 454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ — ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А.
(ул. Ігвассу — Куритиба) ???

ПИВА: ясні: Атлантика Люзитана Гамбург Куритибана Паранаенсе темні: Мюнхен Кульмбах Демократа Портер	НАПИТКИ: Атланта Більц Вода Столова Женжібре ГАЗОЗИ з: Цитрини Абакаші Черешень Малин Помаранч Солова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни!
Роздаємо насіне ячменю за контрактом або продаємо вибіране насіне ячменю!

Сухі дріждяв Атлантики є найлучші і економічні.

Екстракт з солоду, се найлучше лікарство проти кашлю і відновляючий сили.